

gaet ud fra den Betragtning, at man skal følge Skriftens Ord, som siger, at den, som underviser i Ordet, skal dele alt Gødt med den, der underviser ham, men, da det viste sig paa det kirkelige Omraade ligesaa vel som paa Fattigvæsenets Omraade, at de frivillige Bidrag ikke altid flød saa rigelig, som ønskeligt var, og som var nødvendigt til at tilfredsstille det Maal, man havde sat sig, mente Statsmagten vistnok den Gang, at de Bidrag, som fordredes til Geistlighedens Lønning, maatte tilveiebringes ved Evang. Denne Evang blev da ogsaa gennemført pludselig og med Haardhed, men den blev ikke fordelt efter de Grundsætninger, som gjøre sig gjældende i vor Tid. Det tror jeg, Alle ville indrømme, men, naar man gjør det, tror jeg ikke, det ærede Medlem har Ret, naar han anker over, at en billig Afløsning af Tienden vil medføre, at Afslønningssummen med sine Renter ikke vil kunne dække de Udgifter, som fordres til Geistlighedens Lønning, og at derfor de, som hidtil ikke have svaret Noget til Geistlighedens Lønning, ville komme til at betale Noget dertil. Jeg tror ikke, at dette er nogen rigtig Betragtning; jeg tror, at vi nu maa gaa frem efter konstitutionelle Grundsætninger, følgende det Princip, at de Embedsmænd, som faa at sige benyttes af Alle, ogsaa maa lønnes af Alle, det vil sige gennem Statskassen, hvorved Byrden bliver mest ligelig fordelt. Jeg tror ikke, at der efter vor Tids Grundsætninger kan være Noget at indvende imod, at vi ophæve disse Paaleg, som en Gang ere blevne paalagte enkelte Statsborgere, og vi sige jo endog, at de skulle afløses imod en billig Betaling. Jeg kan ikke indse, at man foraarfager nogen Uret derved, at Andre, som hidtil ikke have svaret Noget til denne Gren af Statshusholdningen, nu komme til at tage Del deri. Jeg siger, at jeg ikke kan forstaa, at det kan være en Uret; thi jeg tror, at vi have fulgt den samme Grundsætning, dels ved Udjevningen af det privilegerede og uprilegerede Hartkorn, dels ved Fordelingen af Distriktshesteholdet samt ved flere andre Leiligheder. Det er vistnok ogsaa dette Princip, vi følge, naar vi Dag for Dag stræbe at komme dertil, at den Byrde, som gennem Skatterne hviler paa Statsborgerne, kan blive saa ligelig som muligt fordelt paa Alle efter deres Skatteevne. Det ærede Medlem anstrenger sig særlig for at bevare alle Kasser i deres oprindelige Skikkelse uden Hensyn til, paa hvilken Maade disse Kasser have faaet deres Indtægter, og hvorledes disse Indtægter tidligere have været paalagte Statsborgerne. Han udtalte, at Angreb paa disse Kasser omtrent er det Samme som den saakaldte Roudrift med Hensyn til Skovene. Jeg tror nu, at dette er en fuldstændig urigtig Sammenligning, thi skjøndt vistnok Alle kunne være enige om, at en Roudrift i Skovene er fordærlig, kan det dog ikke derfor siges, at det er fordærligt, at vi sammensmelte de mange forskjellige Kasser, vi have

under vor Statsstyrelse, og henlægge dem under een Styrelse i Stedet for at have dem under mangfoldige. Hvorvidt vi da kunne holde Balance med Hensyn til den Formue, der efterhaanden er dannet, og bevare denne Formue uformindsket, maa efter min Mening Lovgivningsmagten til enhver Tid afgjøre gennem de aarlige Finantslove. Vi maa jo altid søge at have Midler til at dække de Udgifter, som de aarlige Statsforpligtigheder fordrer, og opgive vi Noget af denne vor Formue, er det kun, hvad vi ogsaa have gjort paa andre Omraader, dels ved Drefundsfonden og dels af Reserverfonden. Vi have forbrugt af vor Formue, og vi have skaffet os anden Formue i Stedet derfor. Jeg kan ikke se, at der er noget Begrundet i, hvad der er gjort gjældende af enkelte geistlige Mænd, nemlig at det, at man afløste Tienden eller Lob den indgaa i Statskassen, skulde bevirke, at man f. Ex. kunde bruge disse Penge til derfor at bygge Jernbaner. Denne Betragtning har den samme Grund som den Betragtning, det ærede Medlem har gjort gjældende, nemlig at man skal holde paa Kasserne i deres oprindelige Form; men naar vi blot tilveiebringe, hvad der er nødvendigt for at besørge den geistlige Gjerning, og naar vi have Midler til aarlig at tilfredsstille det Behov, som denne Foranstaltning fordrer, forekommer det mig, at det maa være Alle og Enhver ligegyldigt, hvorfra disse Midler komme, saafremt vi blot sørge for, at vore aarlige Indtægter og Udgifter nogenlunde balancere. Det kan derfor heller ikke være urigtigt, at vi stræbe efter at udjevne Skattebyrden, saaledes at den kan blive nogenlunde fordelt i Forhold til enhver Borgers Skatteevne. Det ærede Medlem gjør gjældende, at det nu at afløse Tienden vil være en Fortsættelse af den Afløsning, der tidligere er sset fra Ydelse i Kjærven til Ydelse i Skjæppen, og som kan ansaa for uheldig (Anmær: Det har jeg ikke sagt!). Ja, det ærede Medlem sagde dog, at Afsløsningen af Tienden vilde blive en noget lignende Fortsættelse af Afsløsningen for Ydelse i Kjærven, og naar han ikke vil det Første, maa Konsekventen deraf være den, at han ogsaa anser det Sidste for uheldigt. Er det ikke denne Betragtning, der har drevet ham til sin Udtalelse, kan jeg ikke se nogen Konsekvents deri. Ydelsen i Kjærven var en Byrde, der var utaalelig, baade for Yberen og for Modtageren; den spildte saa megen Tid og medførte saa mange Udgifter, at enhver fornuftig Mand maatte indse, at det ikke var en rigtig Maade at opkræve Byrden paa. Naar vi imidlertid gaa over til at indbrage Tienden i Statskassen, forårsages der jo ikke nogen større Uleilighed, og det bliver os muligt derved tilsidst at komme til en Tiendeafløsning, som jeg tror, at Flertallet af Landets Borgere maa indse er hensigtsmæssig, retfærdig og billig. Hvor stor en Sum vi skulle give for Afsløsningen, kunne vi jo senere tale om. I det Forslag, der foreligger fra